

Právna úprava migrácie v Slovenskej republike v kontexte medzinárodného práva

Legal regulation of migration in the Slovak Republic in the context of international law

Jaroslava Drgová, Ernest Kováč

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o., Bratislava

---

Recenzent/Review: doc. PhDr. Mária Jackulíková, PhD.

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, n. o., Bratislava

---

Submitted/Odoslané: 10. 04. 2022

Accepted/Prijaté: 29. 04. 2022

Abstrakt:

Článok sa zaoberá stručnou v súčasnosti platnou právnou úpravou migrácie Slovenskej republiky; v časti európskeho a medzinárodného práva. Poukazuje na základné právne dokumenty aj z hľadiska historického vývoja, osobitne od povojnového obdobia. Cieľom je prehľad právnej úpravy migrácie a pohybu populácie na Slovensku metódou jednoduchej retrospektívnej analýzy; podporne za použitia iných metód ako indukcie a dedukcie, analógie a chronológie, separácie a syntézy, všeobecnosti a špecifikácie.

Kľúčové slová: Azyl, cudzinec, emigrácia, emigrant, migrácia, migrant, utečenec.

Abstract:

The article deals with a brief currently valid legal regulation of migration in the Slovak Republic; in part of European and international law. He also points to the basic legal documents in terms of historical development, especially since the post-war period. The aim is an overview of the legal regulation of migration and population movement in Slovakia by the method of simple retrospective analysis; supporting using other methods than induction and deduction, analogy and chronology, separation and synthesis, generality and specification.

Key words: Asylum, foreigner, emigration, emigrant, migration, migrant, refugee.

ÚVOD

Migrácia obyvateľstva je bežnou súčasťou dnešného sveta. Okrem migrácie za prácou, za zlúčením rodiny, či štúdiom, môžu byť dôvody migrácie aj náboženské, alebo politické.

Zahraničná, medzinárodná migrácia sa považuje za jednu z fundamentálnych civilizačných výziev 21. storočia, pretože má závažné ekonomické, sociálne, populačné, kultúrne, politické, bezpečnostné, environmentálne a iné dopady. Vo všeobecnosti ju však odborníci vnímajú ako prirodzený, zväčša pozitívny a z mnohých hľadísk užitočný aspekt.

Odhaduje sa, že približne od 17. storočia do druhej svetovej vojny sa v rámci medzinárodných migračných vln presunulo zhruba 65 miliónov ľudí z Európy do severnej a južnej Ameriky. Ďalších 17 miliónov ľudí odišlo do Afriky a Austrálie.

Pokiaľ ide o migráciu na Slovensko, počas ostatných 30 rokov od vzniku Slovenskej republiky imigrácia cudzincov pozvoľna stúpala, spolu s postupným rozvojom a trendom sprísňovania imigračnej legislatívy i profesionalizáciou štátnej správy pri jej implementácii. Medzi rokom 1993 a vstupom Slovenska do Európskej únie v máji 2004 téma migrácie prakticky nebola

predmetom odbornej diskusie a záujmu médií či verejnosti. Odvtedy však postupne narastal záujem verejnosti i odborníkov o dianie v oblasti migrácie, čo bolo následkom kombinácie rôznorodých faktorov.

Nárast migrácie zaznamenáva Európa z Afrického kontinentu v rokoch 2015 až 2020. Enormný nárast migrácie bezpochyby prebieha práve v súčasnosti, konkrétne od marca 2022. Predpokladá sa presun približne šesť miliónov obyvateľov z východu na západ.

1

Cieľom je zmapovať právnu úpravu migrácie v kontexte s medzinárodnou migráciou, vrátane pohybu populácie v rámci Európy.

Článok prináša základné pojmoslovie v oblasti migrácie a činnosti štátu. Predstavuje stručný prehľad právnej úpravy migrácie Slovenskej republiky v nadväznosti na medzinárodnú právnu úpravu.

1 MIGRAČNÁ POLITIKA

Migračná politika (prist'ahovalectvo, azyl, Integrácia, návrat) bola a je súčasťou takmer každej politiky štátov, väčších zoskupení na úrovni federácií, alebo dokonca kontinentov. Preto je potrebné v súvislosti s migráciou oboznámiť sa základnými pojmi.

1.1 Vymedzenie základných pojmov

Migrácia

Znamená pohyb osôb, alebo skupín osôb v geografickom a sociálnom priestore, spojený s prechodnou, alebo trvalou zmenou miesta pobytu. Migráciu je kategorizovať nasledovne:

- **zahraničná migrácia** - pohyb osôb cez hranice suverénnych štátov spojený s trvalou alebo prechodnou zmenou pobytu,
- **vnútorná migrácia** - pohyb osôb v rámci jedného štátu spojený s trvalou alebo prechodnou zmenou pobytu,
- **dobrovoľná migrácia** - slobodný pohyb osôb alebo skupín osôb, napríklad za účelom zamestnania, zlúčenia rodiny, vzdelávania a iné,
- **nútená migrácia** - nedobrovoľné opustenie krajiny pôvodu pre politické a sociálne problémy, vojnové konflikty, prírodné katastrofy, závažné existenčné a ekonomické problémy, alebo iné dlhodobo pretrvávajúce krízové situácie,
- **legálna migrácia** - prekročenie hranice krajiny s platným cestovným dokladom, prípadne aj platnými vízami a povoleniami, ak sa vyžadujú na vstup do krajiny,
- **nelegálna migrácia** - neoprávnené prekročenie hranice krajiny bez platných cestovných dokladov, víz a povolenia na pobyt, alebo neoprávnené zotrvávanie na

území krajiny po skončení platnosti dokladov, víz alebo povolenia na pobyt,

- **dlhodobá migrácia** - pohyb ľudí, ktorí zmenia krajinu svojho obvyklého pobytu na dobu aspoň jeden rok,
- **krátkodobá migrácia** - pohyb ľudí, ktorí zmenia krajinu svojho obvyklého pobytu na dobu dlhšiu ako tri mesiace, ale kratšiu ako jeden rok; s výnimkou prípadov, keď sa presun osoby do inej krajiny týka dovolenky, návštevy priateľov alebo príbuzných, obchodných ciest, liečenia alebo zdravotného ošetrovania alebo náboženskej púte.

Migrant

Podľa definície Organizácie spojených národov (OSN) je „...migrantom osoba, ktorá z akýchkoľvek dôvodov zmenila krajinu svojho trvalého resp. obvyklého pobytu a zo svojej domovskej krajiny sa presťahovala do inej krajiny minimálne na obdobie troch mesiacov.“¹ Slovenský právny poriadok však nepoužíva pojem migrant, ale cudzinec.

Cudzinec

Podľa zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov v platnom znení „...cudzincom je každý, kto nie je štátnym občanom Slovenskej republiky.“ Cudzincami sú teda podľa slovenského právneho

---

¹ OSN. 2022. [online]. [cit. 21.05.2022]. Dostupné na internete: <https://www.iom.sk/sk/pre-media/zakladne-pojmy-o-migracii>.

poriadku „...aj občania členských štátov Európskej únie (EÚ), Európskeho hospodárskeho priestoru a Švajčiarskej konfederácie (občania únie).“²

Emigrant

Vystaňovalec je človek, migrujúci z územia určitého štátu s úmyslom usadiť sa v inom štáte na dobu dlhšiu ako jeden rok.

Imigrant

Prisťahovalec je človek migrujúci na územie určitého štátu s úmyslom usadiť sa v ňom na dobu dlhšiu ako jeden rok.

Utečenec

Osoba, ktorá má opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, náboženských, národnostných a politických dôvodov, alebo pre príslušnosť k určitej sociálnej skupine a z dôvodu týchto obáv sa nemôže, alebo nechce vrátiť do krajiny pôvodu, ani využiť ochranu tejto krajiny. Utečencom je tiež osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá sa z vyššie spomenutých dôvodov nemôže, alebo nechce vrátiť do krajiny svojho obvyklého bydliska.

V slovenskom právnom poriadku bol pojem utečenec nahradený pojmom azylant.

Azylant

Je cudzinec, ktorý splnil kritériá Dohovoru o právnom postavení utečencov

(Ženevského dohovoru), čím bol uznaný za utečenca a bola mu poskytnutá medzinárodná ochrana vo forme azylu. V slovenskom právnom poriadku cudzinec, ktorý splnil podmienky stanovené zákonom č. 480/2002 Z. z. o azyle v platnom znení, a ktorému Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (MV SR) udelilo azyl.

Žiadateľ o azyl

Podľa zákona o azyle³ najmä štátny príslušník inej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorá na útvare Policajného zboru SR vyhlási, že žiada o azyl na území Slovenskej republiky (SR).

Azyl

SR udelí azyl žiadateľovi, ktorý má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania, a to podľa citovaného zákona č. 440/2011 Z. z. o azyle v platnom znení. Azyl možno udeliť aj z humanitných dôvodov, ktoré môže zvážiť správny orgán. Na tento druh azylu však nie je právny nárok. Túto formu ochrany udeľuje aj na zlučovanie rodín.

Vnútorne vysídlená osoba

Je osoba, alebo skupina osôb, donútená ujsť, opustiť svoj domov, či miesto svojho obvyklého pobytu, najmä v dôsledku predísť dôsledkom ozbrojeného konfliktu, situáciám všeobecného ohrozenia a násillia,

² Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle používa na označenie občanov členských štátov Európskej únie, Dohody o Európskom hospodárskom priestore a Švajčiarska spoločné označenie „občania Únie“.

³ SLOV-LEX. 2022. Zákon č. 404/2011 Z. z. o azyle v platnom znení.

porušovania ľudských práv, alebo prírodných a človekom spôsobených katastrof, a ktorá neprekročila medzinárodne uznanú štátnu hranicu.

Vyhostenie (nútený návrat)

- **súdne vyhostenie** - je jeden z druhov trestov, ktorý môže podľa zákona č. 300/2005 Z. z. - Trestný zákon v platnom znení, súd uložiť páchatelovi trestného činu, ktorý nie je občanom SR, ani osobou, ktorej bol udelený azyl, alebo bola poskytnutá doplnková ochrana.

Trest vyhostenia nemôže súd za splnenia zákonom stanovených podmienok uložiť občanovi členského štátu EÚ, alebo zmluvného štátu Dohody o Európskom hospodárskom priestore.⁴

- **administratívne vyhostenie** - znamená podľa zákona o pobyte cudzincov rozhodnutie policajného útvaru o tom, že cudzinec nemá, alebo stratil oprávnenie zdržiavať sa na území SR a je povinný opustiť územie SR, s možnosťou určenia lehoty na jeho vycestovanie do krajiny pôvodu, krajiny tranzitu, tretej krajiny, ktorá ho prijme, alebo na územie členského štátu, v ktorom má udelené právo na pobyt, alebo poskytnutú medzinárodnú ochranu.

Vyhostenie sa nevykoná, ak by sa vyhostený mal vrátiť do krajiny, kde by bol

ohrozený jeho život, hrozilo by mu mučenie, kruté, neľudské a ponižujúce zaobchádzanie, alebo do krajiny, v ktorej mu bol uložený trest smrti, jako aj je predpoklad, že v prebiehajúcom trestnom konaní mu taký trest môže byť uložený.

1.2 Inštitucionálne zabezpečenie

O migrácie sa hovorí jako o fenoméne, sprevádzajúcom ľudstvo od jeho vzniku. Migráciu možno chápať ako prirodzenú (aj predvídateľnú) reakciu na rozdiely medzi krajinou pôvodnou a cieľovou, ktorá je v záujme migranta. Preto sa migrácia vyznačuje viacerými pozitívnymi, ako aj negatívnymi vplyvmi, s ktorými sa dotknuté štáty stretávajú. Migranti s rodinami pomáhajú zlepšovať životnú úroveň s prínosom kultúrnych hodnôt, či zručností, naopak, tzv. „odliv mozgov“ je negatívnym prejavom krajiny pôvodu.⁵

Migračný úrad MV SR ako prvostupňový správny orgán, rozhodujúci o udeľovaní azylu a poskytovaní doplnkovej ochrany cudzincom, postupuje v súlade s ustanoveniami zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle, v ktorom je premietnutý najmä Ženevský dohovor o právnom

⁴ SLOV-LEX. 2022. Zákon č. 300/2005 Z. z. - Trestný zákon v platnom znení.

⁵ ČAJKA, P. - BOLEČEKOVÁ, M. *Aktuálne otázky demografického vývoja. Reflexia v podmienkach Slovenskej republiky*. Banská Bystrica: Belianum, 2017. s. 59. ISBN 978-80-557-1345-8.

postavení utečencov z roku 1951, Newyorský protokol, týkajúci sa právneho postavenia utečencov z roku 1967, ako aj príslušné európske smernice, či nariadenia.

Migračný úrad bol zriadený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 501 z 13. júla 1993 na zabezpečenie plnenia úloh migračnej politiky. Nahradil bývalý Sekretariát splnomocnenca vlády SR pre otázky utečencov, ktorý vykonával svoju činnosť od 1. júna 1991. Do konca roka 2012 bol migračný úrad samostatnou rozpočtovou organizáciou ministerstva vnútra; v súčasnosti je jedným z organizačných útvarov tohto rezortu.

Migračný úrad je odborným útvarom MV SR na úseku azylu, integrácie azylantov a cudzincov, ktorým sa poskytnú doplnková ochrana a na úseku dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce v týchto oblastiach, pričom zabezpečuje a plní úlohy v oblasti:

- **tvorby azylovej, migračnej a integračnej politiky štátu** - koordinuje tvorbu strategických zámerov migračnej politiky SR (aktuálne migračná politika do roku 2025),⁶
- **rozhodovania** - v správnom konaní, súvisiacom s udelením azylu, poskytovaním doplnkovej ochrany a dočasného útočiska; právneho zastupovania ministerstva na

súdoch vo veciach azylu; dokumentovania stavu a analýzy informácií o krajinách pôvodu žiadateľov o udelenie azylu; úrad plní úlohy aj v oblasti tzv. dublinského konania,

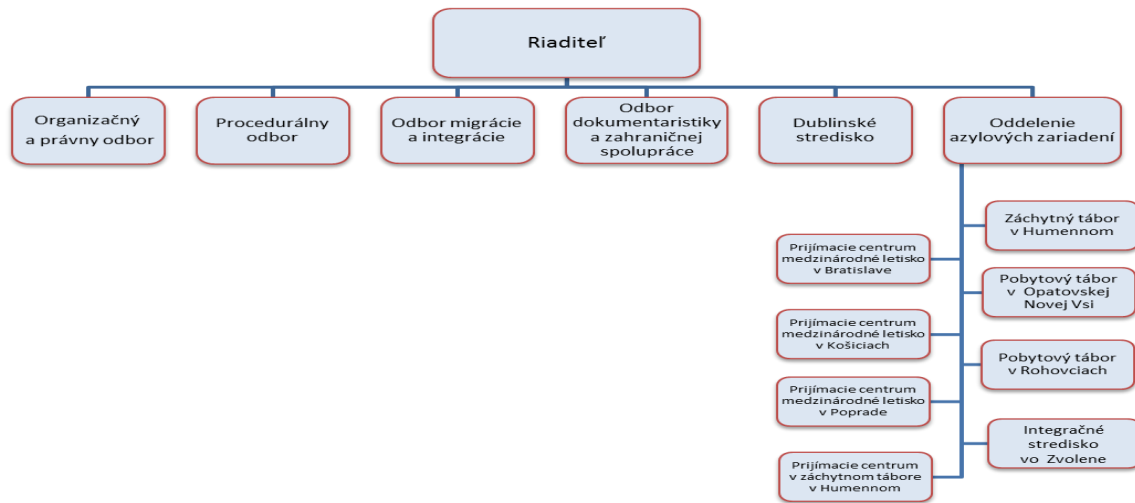
- **zriaďovania azylových zariadení** a zabezpečovania ich prevádzky; sociálne práce v azylových zariadeniach; spolupráce s inštitúciami, orgánmi a organizáciami na národnej a medzinárodnej úrovni; zodpovedá za činnosť Riadiaceho výboru migrácie a integrácie cudzincov v SR; je národným kontaktom pre Európsky podporný úrad pre azyl (EASO).

Organizačná štruktúra migračného úradu zodpovedá rôznorodosti úloh, ktoré úrad plní, či už priamo vo vzťahu k žiadateľom o medzinárodnú ochranu a osobám s udelenou medzinárodnou ochranou, v oblasti zastupovania SR na špecializovaných fórach na národnej a medzinárodnej úrovni. Plnenie týchto úloh zastrešujú podľa svojej kompetencie a vecnej príslušnosti jednotlivé odbory a oddelenie migračného úradu.⁷

⁶ MV SR. 2022. *Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2025*. [online]. [cit. 21.05.2022]. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?dokumenty-na-stiahnutie-3>.

⁷ MV SR. 2022. [online]. [cit. 21.05.2022]. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/migracny-urad-mv-sr>.

Štruktúru migračného úradu MV SR dopĺňajú azylové zariadenia (tábory), ktoré sú riadené oddelením azylových zariadení (obrázok č. 1).

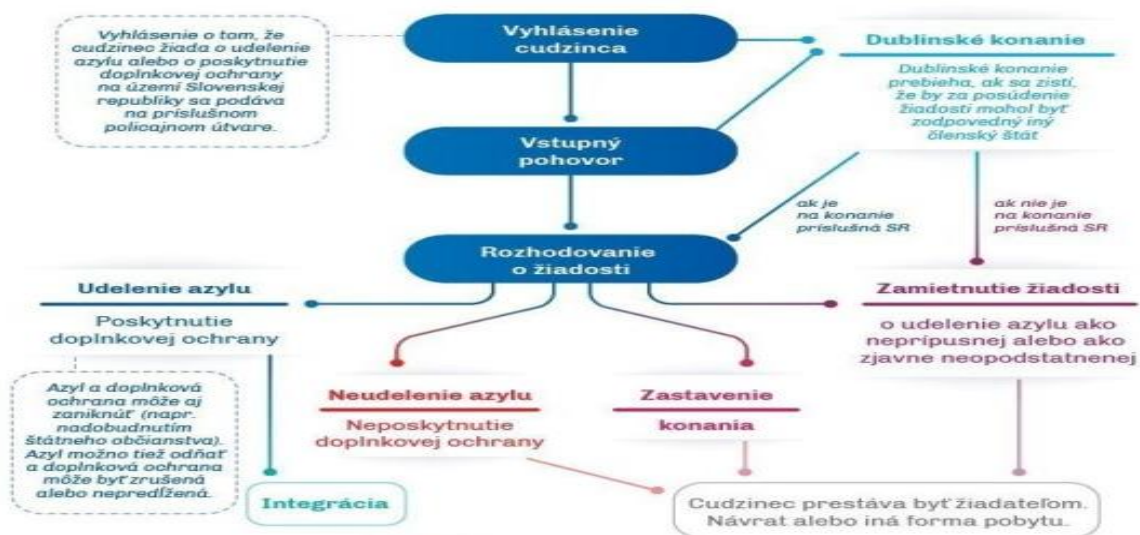

Obrázok č. 1: Štruktúru migračného úradu MV SR

Zdroj: <https://www.minv.sk/?migracny-urad-mv-sr>

Pokiaľ ide o postup, proces udelenia azylu žiadateľovi, tento uvádza obrázok č. 2.

Schéma 1. Schéma azylového procesu

Obrázok č. 2: Schéma azylového procesu

Zdroj: <https://www.minv.sk/?schema-azyloveho-procesu>

2 PRÁVNA ÚPRAVA MIGRÁCIE

„Azylová a utečenecká problematika patrí k historicky pomerne starým fenoménom. S utečenkami sa stretávali takmer všetky civilizácie a nie je tomu inak ani v súčasnosti.“⁸

2.1 Stručný historický vývoj

Samotný pojem „azyl“ (angl. asylum) pochádza z gréckeho slova „asylon“, ktorým sa v starovekom Grécku označovali posvätné miesta, ako miesto útočišťa, kde by mohol byť človek mimo dosahu prenasledovateľa, či ako „sloboda pred zatknutím, či zaistením“.

Po rozpade rímskeho impéria a po nástupe kresťanstva v neskoršom období začali azyl opätovne poskytovať hlavne kresťanské cirkevné inštitúcie. Ochrana prenasledovanej osobe však nebola poskytovaná v dôsledku posvätnosti, či nedotknuteľnosti miesta.

Prvým medzinárodno-právnym obyčajovým pravidlom azylu, bolo pravidlo, zakotvujúce záväzok poskytovať azyl len osobám politicky prenasledovaným. Toto pravidlo sa sformovalo zrejme po roku 1830 po Veľkej francúzskej revolúcie (1789).

Právo jednotlivca hľadať a požívať azyl je formulované v čl. 14 ods. 1 Všeobecnej deklarácie ľudských práv (1948), ktorý zakotvuje právo každého jednotlivca hľadať a požívať v iných krajinách azyl pred prenasledovaním v krajinách pôvodu v inom štáte.

Valné zhromaždenie OSN vo veci kodifikácie azylu následne prijalo v povojnových rokoch viaceré rezolúcie o kodifikácii zásad a pravidiel medzinárodného práva.

Udeľovanie azylu sa následne rozšírilo na americký aj africký kontinent, arabské štáty nevynímajúc.

V Európe bola prijatá Charta základných práv EÚ, ktorá výslovne zakotvuje, že „právo na azyl sa zaručuje“ v čl. 18, ale len dodržiavaním pravidiel Ženevského dohovoru z 28. júla 1951 a protokolu z 31. januára 1967 o postavení utečencov a v súlade so Zmluvou o EU a so Zmluvou o fungovaní EÚ, čím čl. 18 vylučuje z rámca medzinárodno-právneho inštitútu azylu a posúva ho do rámca medzinárodného utečeneckého práva.⁹

⁸ HIRTLOVÁ, P - LIĐÁK, J. - SRB, V. *Mezinárodní migrace v evropském kontextu*. 1. vydanie. Kolín: Civilum, 2008. s. 138. ISBN 978-80-86879-16-1.

⁹ JANKOV, J. *Mezinárodno-právní úprava v oblasti azylu a utečenectva*. 1. vydanie. Praha: Leges, 2020. s. 22-36. ISBN 978-80-7502-3.

2.2 Slovenské právo v kontexte s medzinárodným právom

Slovenské azylové právo vychádza primárne z univerzálnych právnych dokumentov ako je:

- Dohovor OSN o právnom postavení utečencov z roku 1951 (ženevský dohovor) a
- Protokol, týkajúci sa právneho postavenia utečencov z roku 1967 (newyorský dohovor), ktoré SR prijala v rokoch 1991 a 1992 ich zakomponovaním do ústavy SR.¹⁰

Migračná politika je právne ukotvená na základe tzv. Zásad migračnej politiky SR, prijatých uznesením vlády SR č. 846 zo dňa 16. novembra 1993.

V období vzniku samostatného slovenského štátu sa základným stáva zákon č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve SR v platnom znení.

SR prijala zákon č. 283/1995 Z. z. o utečencoch, ktorým bol zrušený pôvodný federálny zákon č. 498/1990 Sb. o utečencoch.

Právne postavenie žiadateľov o azyl je vymedzené zákonom č. 480/2002 Z. z. o azyle v platnom znení (s účinnosťou od 1. januára 2003).¹¹

¹⁰ Čl. 53 Ústavného zákona č. 460/1992 Zb. - Ústava SR v platnom znení.

¹¹ HIRTLOVÁ, P - LIŤÁK, J. - SRB, V. *Mezinárodní migrace v europském kontextu*. 1. vydanie. Kolín: Civium, 2008. s. 138. ISBN 978-80-86879-16-1.

Druhou významnou a platnou právnou normou SR je zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov v platnom znení (s účinnosťou od 1. januára 2012).

Zákon č. 92/2022 Z. z. o niektorých ďalších opatreniach v súvislosti so vznikom mimoriadnej situácie na Ukrajine v platnom znení je najaktuálnejšou právnou úpravou SR súčasnosti.

Migračná politika SR je s **európskou** právnou úpravou prepojená dokumentami:

- Schengenská dohoda bola prijatá v roku 1985, ktorá obsahuje princíp tzv. prvého konania, kedy je za vybavenie žiadosti o azyl zodpovedný štát, v ktorom žiadateľ o azyl,
- obdobný princíp upravuje aj Dublinský dohovor, prijatý v roku 1990,
- Smernica rady 2001/55/es z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní),
- Smernica európskeho parlamentu a rady 2011/95/eú o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení),
- Nariadenie Európskeho parlamentu (EP) a Rady (ES) č. 562/2006 je prijatý „Kódex schengenských hraníc“ (ak cudzinec nemá udelený ani jeden z druhov pobytov, môže sa

zdržiavať na území SR, ak spĺňa podmienky kódexu o pohybe osôb cez hraničné územie štátu,¹²

- Smernica európskeho parlamentu a rady 2013/32/eú o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (prepracované znenie),
- Smernica európskeho parlamentu a rady 2013/33/eú, ktorou sa stanovujú normy pre prijímanie žiadateľov o medzinárodnú ochranu (prepracované znenie),
- Nariadenie európskeho parlamentu a rady (eú) č. 604/2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu),
- Nariadenie komisie (es) č. 1560/2003, ktoré ustanovujú podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia rady (es) č. 343/2003 ustanovujúceho kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl),
- Vykonávacie nariadenie komisie (eú) č. 118/2014, ktorým sa mení nariadenie (es) č. 1560/2003, ktoré ustanovuje podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia rady (es) č. 343/2003).¹³

„Migračná politika je svojou povahou momentálne jednou z najkontroverzných

¹² ProBono. 2022. [online]. [cit. 21.05.2022]. Dostupné na internete: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/2012/03/4192-pravna-uprava-migracie>.

¹³ MV SR. 2022. [online]. [cit. 21.05.2022]. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?dokumenty-3>.

a najkomplexnejších politik,“ uvádzajú vo svojej monografii autori Štefančík a Lenč. Tvrdia, že migrácia sa dotýka nielen hraníc a určenia, kto a za akých podmienok môže zostať v cieľovej krajine, ale najmä zahŕňa otázky politickej ochrany rôznym typom uitečencov formou azylu a taktiež rieši integráciu cudzincov do spoločnosti. V kontexte témy migrácie SR podlieha medzinárodným normám, vyplývajúcim z jej členstva v mnohých medzinárodných organizáciách. Tieto normy tvoria nosný rámec migračného práva SR. S týmto názorom možno len súhlasiť.¹⁴

Je nepopierateľné, že súčasťou migračnej politiky sú právne predpisy, upravujúce:

- zamestnanie, podnikanie cudzincov a slobodný prístup na trh s nehnuteľnosťami,
- pohyb cudzincov, azyl a sociálnu a zdravotnú starostlivosť o migrantov,
- vzdelávanie, prípravu na povolanie a rovnosť daných príležitostí,
- bilaterálne dohody o vzájomnom zamestnávaní občanov,
- medzinárodné zmluvy medzi národnými štátmi.¹⁵

¹⁴ ŠTEFANČÍK, R. - LENČ, J. *Migračná politika národných štátov*. Trnava: SSRP, 2011. s. 154. ISBN 978-80-969043-3-4.

¹⁵ ŠTEFANČÍK, R. - LENČ, J. *Mladí migranti v slovenskej spoločnosti*. Brno: Teribun, 2012. s. 44. ISBN 978-80-263-0311-4.

Aktuálne je migrácia považovaná za sociálny fenomén. Ide o snahu človeka nájsť vhodnejšie podmienky pre svoj život.

Medzinárodná migrácia a pohyb populácie je dokonca v súčasnosti jednou z najaktuálnejších otázok, ktoré rieši moderný človek ako jedinec. Migračné presuny sa v tomto období jednoznačne dotýkajú aj Slovenska. Ide o presun obyvateľov z východu na západ v dôsledku krízových situácií (strata bývania, zamestnania, bezpečia, základných životných potrieb...).¹⁶

ZÁVER

Dve celosvetové mimoriadne udalosti, ktorými sú pandémia Covid-19 a Rusko - Ukrajinský ozbrojený konflikt ešte viac zintenzívnili medzinárodnú migráciu. Obidve krízy stále trvajú a predbežne nie je známy odhad ich ukončenia, čo so sebou prináša potrebu aktívnej účasti celosvetového spoločenstva na ich eliminácii, či aspoň zabráneniu šírenia.

Skutočný rozmach však uvedené témy začali zaznamenávať až v ostatnej dobe (pandémia trvá dva roky a ozbrojený konflikt tri mesiace). V slovenských médiách, ale aj na sociálnych sieťach a postojoch politikov, pojmy migrácia, migrant a utečenec rezonujú

v rámci prebiehajúcej humanitárnej (a utečeneckej) krízy na hraniciach a na území Európskej únie.

„Migračná kríza“ výrazným spôsobom „oživila“ všeobecný pohľad na migrantov v slovenskej spoločnosti. Negatívne ponímanie (migrácie) sa v ostatnom období mení na deliacu líniu, ktorá formuje nielen politickú mapu Slovenska, ale aj nálady spoločnosti.

Migráciu definujú najmä slovníky veľkých medzinárodných organizácií, ako je Organizácia spojených národov a Medzinárodná organizácia pre migráciu, ktorá sa len nedávno stala osobitnou agentúrou Organizácie spojených národov.

Migráciu ako zastrešujúci a veľmi všeobecný právny pojem slovenský právny poriadok definuje a prakticky používa až prijatím základných zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle v platnom znení a zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov v platnom znení, opierajúcich sa o zákon č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve v platnom znení.

Dostupné dáta poukazujú na skutočnosť, že Slovenská republika si doteraz celkom neuvedomala vlastný záujem na integrácii a začlenení cudzincov. O dôvodoch, prečo Slovensko udeľuje tak málo štátnych občianstiev ročne, už nemožno polemizovať, pretože aktuálne o azyl požiadalo viac ako 77 000 občanov Ukrajiny.

¹⁶ LIĐÁK, J. - ŠTEFANČÍK, R. *Úvod do migračných štúdií. Politologické kontexty*. Praha: VŠMUV, 2022. s. 7. ISBN 978-80-7632-072-7.

S ohľadom na záujmy štátu a potrebu lepšej integrácie cudzincov je treba, aby Slovensko udeľovalo štátnych občianstiev viac a umožnilo tak migrantom usadenie a stotožnenie sa s našou krajinou.

Zároveň si štát uvedomuje, že iba skúsenosti, výzvy a ich riešenie umožnia, aby sa krajina čoraz viac stala atraktívnejšou pre cudzincov z iných štátov Európskej únie a tretích krajín. Dnešná situácia nás presvedčuje o tom, že ide o tému, ktorej sa oplatí aktívne a seriózne venovať.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

ČAJKA, P. - BOLEČEKOVÁ, M. *Aktuálne otázky demografického vývoja. Reflexia v podmienkach Slovenskej republiky*. Banská Bystrica: Belianum, 2017. 130 s. ISBN 978-80-557-1345-8.

HIRTLOVÁ, P - LIĎÁK, J. - SRB, V. *Mezinárodní migrace v europském kontextu*. 1. vydanie. Kolín: Civilum, 2008. 316 s. ISBN 978-80-86879-16-1.

JANKOV, J. *Medzinárodno-právna úprava v oblasti azylu a utečenectva*. 1. vydanie. Praha: Leges, 2020. 198 s. ISBN 978-80-7502-3.

LIĎÁK, J. - ŠTEFANČÍK, R. *Úvod do migračných štúdií. Politologické kontexty*. Praha: VŠMVV, 2022. 191 s. ISBN 978-80-7632-072-7.

MV SR. 2022. *Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2025*. [online]. [cit. 21.05.2022]. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?dokumenty-3>.

MV SR. 2022. [online]. [cit. 21.05.2022]. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?dokumenty-3>.

MV SR. 2022. [online]. [cit. 21.05.2022]. Dostupné na internete: <https://www.minv.sk/?Mi-gracny-urad-mv-sr>.

OSN. 2022. [online]. [cit. 21.05.2022]. Dostupné na internete: <https://www.iom.sk/sk/pre-media/zakladne-pojmy-o-migracii>.

ProBono. 2022. [online]. [cit. 21.05.2022]. Dostupné na internete: <http://www.ulclegal.com/sk/bulletin-pro-bono/2012/03/4192-pravna-uprava-migracie>.

SLOV-LEX. 2022. Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. - Ústava SR v platnom znení.

SLOV-LEX. 2022. Zákon č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve v platnom znení.

SLOV-LEX. 2022. Zákon č. 283/1995 Z. z. o utečencoch v platnom znení.

SLOV-LEX. 2022. Zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle v platnom znení.

SLOV-LEX. 2022. Zákon č. 300/2005 Z. z. - Trestný zákon v platnom znení.

SLOV-LEX. 2022. Zákon č. 404/2011 Z. z. o azyle v platnom znení.

SLOV-LEX. 2022. Zákon č. 92/2022 Z. z. o niektorých ďalších opatreniach v súvislosti

s mimoriadnou situáciou na Ukrajine v platnom znení.

ŠTEFANČÍK, R. - LENČ, J. *Migračná politika národných štátov*. Trnava: SSRP, 2011. 241 s. ISBN 978-80-969043-3-4.

ŠTEFANČÍK, R. - LENČ, J. *Mladí migranti v slovenskej spoločnosti*. Brno: Teribun, 2012. 244 s. ISBN 978-80-263-0311-4.

Kontakt na autora:

doc. PaedDr. PhDr. JUDr. Jaroslava Drgová,
PhD.

Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce
sv. Alžbety, n. o., Bratislava
e-mail: drgova.jar7@gmail.com